

Nro 18.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Martiusnak 3-dik napján 1795.
esztendőben.*

Frigyes Belgyiom.

A Az ezen Köz Társaságban történt dolgokról, és annak jelenvaló állapotjáról annyiféle módon beszélnek a' közönséges levelek, hogy épen meg nem tudja magát az Olvasó határozni, mellyiknek adjon hitelt, 's mellyiknek nem? A' múlt szombaton költ Bétsi diárium ekként szól róla: „A' Hollandiai revolutió, *úgymond*, mint a' Frantzia revolutiónak testvér húgja, épen azon az ösvényen indult el, a' melly amaz által nyestetett előtte. A' nemzetnek egy leg kevesebb része, 's úgy szólván egy kis része az egyik tartománynak, semmi egyéb jussa, a' Frantzia ár-

mádiának segítségénél nem lévén, egészen magáévá tette a' közönséges hatalmat, fel forgattya a' törvényessen meg állítatott, és közönséges esküvéssel meg erősített constitutiót, minden külső hatalmasságokkal kötött egygyességet fel bont, semmivé teszi a' Státus tekintetesebb tagjainak jussait, ezek helyett a' Fr. principiumokat állította fel, és a' Frantzia erő, és közönséges fenyegetések által más tartományokat és városokat is kényszeríti törvénytelen hatalmának meg esmérésére, az előbbi tisztviselőknek hivatalyáiktól való meg fosztására — jussainak, törvényeinek lábaival való le tapodására — az emberiség jussairól, és eredeti hatalmáról való tsábító belzédjei és almodozásai által a' nép közönséges böl dogságának és bátorságának elvesztésére, és olly közönséges revolúciónak bé vételére, melly által a' köz jónak oszlopai, a' polgári böl dogságnak eredeti kútfeje, a' magánosoknak tsendessége, vigasztalása, vallása, erköltsi jósága és a' magános jussoknak bátorságos elése egészen el töröltetnek, 's azok helyett, a' mint Frantzia Országának néhány elztendőtől fogva való szomorú, rettentő, és irtództató példája mutatytya, erőszak, részre való hajlás, gyűlölség, gonofság, guillotina, szükség, nyomorúság, és minden társálkodásbéli egygyesség kötelének fel óldoztatása fognak erőt venni, 's diadalmaskodni.

Illyen formán elmélkednek azok, a' kik a' leg újabb *Hágai* és *Amsterdami* tudósításokat olvassák, 's azokat öszve hasonlíttyák a' Fr. revolúciónak folyásával. — Egyfzersmind kiki észre veheti azokból, hogy még most sem háta rozták meg magokat egészen a' Frantziák, miként bányának Hollandiával, úgy e', mint barátok, vagy mint gyözedelmesekek? hogy már is irígykednek egymásra a' Hollandiai új kórmányozók, és az ott lévő Fr. nemzeti képviselők, és tellyességgel meg nem akarják amazok engedni, hogy az utólsóbbak tettzéseik szerént való rendeléseket tegyenek közöttök, hogy szabados parantsolatokat

hirdetessenek ki; és hogy már is közönséges szóbeszéd vagon közöttök a' föld népének fel fegyverkeztetéséről, a' melly kétség kívül oda tze- loz, hogy először kedves, de már most kedvetlen vendégjeiket, kénytelen kelletlen reformátorjai- kat, assignatájokkal együtt ki űzhessék Orizá- gokból.

A' fellyebb említett *Hágai és Amsterdami* le- velekből olvassuk azt is, hogy mind Hollandiá- ban, mind napnyugoti Frisiában, egy olly gyű- lekezet állítatott fel, mellynek tagjai a' Hollan- dusok képviselőinek nevezik magokat, a' melly addig is, mig az egész nemzet közönséges gyűl- lést tartana, minden közönséges dolgokat kór- mányoz, és folytat. — Ez az ideig tartó nem- zeti gyűllés, *Jan. 26* ikán tartotta *Péter Pál* nevű kalmár előülése alatt első gyűllését, a' melly azon hólnapnak *31* ikán, trombita és dob szó alatt egy olly hirdetményt tétetett a' nép előtt közön- ségessé, a' melly által ezt másoktól nem függő- vé és a' Fr. emberiség és polgárság jussait tette a' Hollandiai revolutiónak fundamentomáva, és az 1787 iki revolutiónak principiumait, mint az em- beriség jussaival ellenkezőket, meg vetette; az ed- dig fenn állott Hollandiai karokat és rendeket, a' helytartó fejedelemnek örökös méltóságát, és az örökség szerént való nemességet el törölt- te, az 1787 ik és 1788 ik esztendőben tett esküvé- seit meg erőltentette, minden committált Taná- tsokat el oszlatott, 's helyettek négy Commissiót, u. m. a' köz Jóra, Financiára, hadi állapotra, és kormányozásra ügyelő Commissiókat állított fel. —

Az *Amsterdami* új municipalitás, avagy pol- gári magistrátus épen az ottan, a' mi az ideig va- ló nemzeti képviselőknek gyülekezete *Hágátan*. Az utólsóbb *Febr.* első napján kezdette üléseit, és leg elsőben is a' következő dolgokat hatá- rozta meg: hogy minden Obligatiónak, avagy contractuális levélnek ura épen azt a' hasznát vegye azoknak, a' mellyet vett annakelőtte; hogy

minden esztendőben, *Febr.* 2-ikán választassanak a' városoknak birái és előjárói, és hogy a' polgári tisztek által gyakorlott törvényes dolgoknak folytatását, ennekutánna egyedül a' törvényes dolgokra ügyelő Commissió folytassa. Annakutánna a' *Hágai* mostani képviselőknek egy végzése olvastatott fel az *Amsterdami* municipalitas gyűllésében, melly azt parantsollja: 1) hogy harmintzad nélkül szabad legyen a' városba a' szarvas marhákat bé vinni 2.) hogy egy hadi dolgokra ügyelő Commissió állitasson fel 3.) hogy 8 nap al forgása alatt jegyeztessen fel a' hét szövetséges tartományoknak közönséges kaszszájában lévő pénznek, a' *respublica* tengeri erejének, és azon hajóinak száma, mellyeknek a' jövő tavaszon egy flottában ki kellett volna menni, annak megtudására, mennyi, és mitsoda hajók legyenek készen? mitsoda hajókon ment el a' helytartó fejedelem, és familiája? mikor mentenek el? és hol legyenek mostan 's a' t.

A' *Febr.* 2-ikán tartatott gyűllésben az *Amsterdami* mostani fő polgár mester is *Fischer* megjelent azzal a' kéréssel, hogy a' meghatározott egyházi gyűllésnek napja, még 8 nappal hofszabbitasson meg, hogy annyival könnyebben lehessen, az 1787-ik esztendőtől fogva abba bé tsúfzott hibákat meg orvoslani — Azután a' kereskedésre és hajókazásra ügyelő Commissiónak egy levele olvastatott el, mellyben, nemtsak a' *Hollandiai*, hanem a' *neutrális Statusoknak Indiák*ról jövő hajók is intettetnek, hogy ne mennyenek az *Anglus* kikötő helyekbe. — A' *Hollandiai* dolgokról jövő alkalmatossággal bővebben fogunk írni. —

Nagy Britannia.

Néhány posta hajókon Londonból Hamburgba által jött *Anglusok*, a' kik hazájokból *Jan.* 26-ikán, *Harwickból* pedig *Febr.* 2-ikán indúltanak ki, egyenlően erősitik hogy az *Orániai* hertzeg fa-

miliájával együtt, szerentséssen Angliába jutott; hogy a' *Yorki* hertzeg egész *Harwikig* ment eleikbe, hogy mind a' király, mind a' királyi familia igen nagy szivességgel fogták őket, és hogy más napon mindnyájan együtt ebédlettenek. A' *Hamburgi* *Correspondens* azt is hozzá teszi, hogy a' Londoni nép is olly rendkívül való örömmel fogadta a' helytartó fejedelemnek familiáját, hogy kotsijokból ki fogván a' lovakat, magok vonták azokat bé, a' szállásokra rendeltetett palotába. Innen ki tettik, hogy sült hazugság az, a' mit felölök egy Párisi levélből olvasunk, hogy tudnillik fülébe menvén a' Londoni népnek a' Hollandiai helytartó fejedelemnek közelgetése, öszve ütötték magokat, és világossan meg mondották, hogy ők meg nem fogják magok közt az Orániai házat szenvedni; ahhoz képest nem is ment ez Londonba, hanem tsak a' *Kévé* királyi palotába szállott, melly öt mélföldnire vagyon a' várostól.

Meddig fog ez a' hertzegi ház Angliában múlatni, bizonytalan. Egy Berlini levél azt beszéli, hogy a' *Poczdámi* új palota, melly a' néhai *II. Fridrik* király tsendes lakó helyén, az úgy nevezett *Sans-Souci* palotán túl egy fertály órán járó földre fekszik, és a' mellyet maga ez a' nevezett bölts király a' hét esztendei háború után nagy költséggel épitetett, rendeltetett legyen *Wilhelm Fridrik* király által lakásokra, addig is, mig a' jelenvaló kétséges ki menetelű környül állások kedvezőbb útra fordúlnának. Tartsuk meg, hogy az Orániai hertzegi ház kettős atyafiságos kötéssel vagyon a' mostan uralkodó Pruszsziai királlyal öszve köttetve. Maga a' helytartó fejedelemné testvér húga, az ifjú Orániai örökös hertzegnek hitvесе pedig, második feleségétől való leánya a' Pruszsziai királynak.

A' múlt póstán költ kurirunkban meg jegyeztük, hogy nem sokat törekedik Anglia Hollandiának Frantziák által lett el foglaltatásán. A' Londonból *Hamburgba* által jött utasok is azt

erössítik, és még ekkorig egyéb következése nem volt azon történetnek, hanem hogy a' Londoni fondnak, t. i. a' kereskedő társaságban lévő pénz massának interesse $\frac{1}{4}$ vagy $\frac{1}{2}$ részszel alább szállott — A' felső parlamentomban *Bedford* herczeg, az alsóban *Grey* úr ismét elő hozták a' békességről való kérdést, 's azt kívánták, hogy nyilatkoztassa ki magát a' ministerium, akarja e' magát békességes alkuba botsátani a' Fr. nemzeti képviselőkkel avagy nem? hanem valamint ennekelötte, úgy ekkor is diadalmat vett *Pitt* minister a' vele ellenkezőkön, úgy hogy, voksra menvén a' dolog, sokkal számosabban voxoltak a' háború további folytatására, mint a' békeségre. Önnön maga *Fox* úr is, a' ki az antiministerialis rész oraculumának lenni tartatik, midőn 120 ezerre kívánta volna *Pitt* minister a' hajós katonáknak számát szaporítani, azt mondotta, hogy nem 120, hanem 150 ezerre kell azt öregbiteni, és köröm szakadásig folytatni a' Frantziák ellen való hadakozást. *Quantum mutatus ab illó!* — *Howe* Admirál 36 linea hajóval, 's 12 fregattával indúlt ki a' tágas tengerre, a' *Brestiai* kikötő helyből ki repült Fr. flottának fel keresésére, és a' vele való szembe szállásra — Ha szerentsés lehet ütközetjében, úgy egy szálnit sem lehet Angliát féltetni; ellenben ha nem talál néki a' hadi szerentse kedvezni, erőt veszen rajta, a' már egyesült Frantzia és Hollandiai tengeri erő.

Olasz Ország.

Egy Majlandi magános levél beszéli, hogy *Mária Leopoldina* hertzeg asszonyinak, most már a' Palatinátusi Választó Fejedelemnének, onnan lett el menetele előtt, kedvéért, külömbkülömbféle mulatságok, úgymint bálók, redutok, 's több ezekhez hasonlók indítattak. — A' Febr. 2 ikán tartatott udvari maskarás bálban, egy különös masque jeleot meg, kinek is a' mellyén, és hátán egy egy tégér volt; az elsőbre a' Fr. revolutio; vala fel festve, még pedig az 1792-iki revo-

Iutio bárány, az 1793 iki tigris, az 1794-ki oroszlán, az 1795 ki pedig scorpio formában, melly utolsó maga magát meg ölte; a' hátán lévő tégérre a' babiloniai torony vala le festve, mellynek teteje magától le omlott.

Az Olasz Országi, és nevezetesen a' Génuai levelekből értjük, hogy minekutánna Scherer Fr. Generál, az ott lévő Fr. truppokat meg vizsgálta, és nemcsak az egészségesekre, hanem a' betegekre nézve is jobb rendeléseket tett volna, mint voltak ennekelőtte, már most egészlen meg szüntek a' tábori ragadó nyavalyák, és a' *Rivierai* ispotályban volt betegek, *Monacóba* és *Niszfába* vitettek által. — Febr. 3 ikán egy Svéciai fogoly hajót vitt bé a' Génuai kikötő helybe egy Frantzia rabó hajó, azon okból, mivel az *Livornóban* hét pártos Korsikánusokat vett fel.

Génuába azt a' hirt vette egy *Tuloni* hajó, hogy az ennek kikötő helyében lévő Fr. flotta már tökéletesen fel készült mellyen 40000 emberből álló hajó sereg vagyon, de még eddig sem tudatik, mikor fog onnan ki indulni, és hová megyen. Fül hegygel hallani mondotta, hogy a' *Spezzai Golfóba*, az az, a' *Lunae* nevezetű, és Génuaéhoz tartozó portusba menni, 's onnan a' *Florèntziai* nagy hertzezségbe ütni akarja.

Valamint másutt, úgy Nápolyban is sok nyavalyát szült a' felettébb való hideg idő. — *Fossano* és *Bene Pedemonti* városoknak köröyékén sok fegyveres haramják találtatnak, és sok károkat is okoznak. A' ki egy illy haramját meg öl, 300 livrát nyer jutalomúl; a' ki pedig elevenen el foghattya, és által adhattya a' biráknak, 500 livrát.

Frantzia Ország.

Az Amériikai Frantzia szigeteknek képviselői, a' kik még most is Párisban múlatnak, *Feb. 4* ik napján, meg inneplették az egész Amériikai feke-

te nemzet képében szabadságba lett helyhez-tetése-
 nek örvendetes napját, és deputatiót küldvén
 a' Párisi Conventhez, akként nyilatkoztatták ki
 gondolkodásoknak módját, hogy kézszebbek lesz-
 nek mindnyájan meg hani, mint szabadságban
 nem élni. — „Adjatok, úgy mondának a' deputá-
 tusok, fegyvert és tábori munitiót kezeinkbe,
 meg mutattyuk, hogy nem sokára mind a' Spa-
 nyól, mind az Angus szolgálat alól fel fogjuk
 atyánkfiait szabadítani.“

A' Párisi köz Jóra ügyelő Commissió egy
 igen emlékezetes hirdetményt tétetett Febr. 5 ikén
 közönségessé, mellynek rövid foglalattya ebből
 áll: „Néhány napoktól fogva, úgymond, nyug-
 hatatlan mozgások tapasztaltatnak a' városban,
 mellyek minthogy rossz végre czéloznak, méltán
 szorgalmatosságot okoznak minékünk. — Hát
 ugyan azon szempillantásban, mellyben egész Eu-
 rópa tsudállya győzhetetlen seregeinknek hadi
 tetteit — a' mellyben azt lobbantya szemek elei-
 be az Angliai ministerium, hogy mi fő és állandó
 kormány nélkül való nemzet vagyunk — hát
 ugyan ezen szempillantásban meg akarják e' bel-
 sö ellenségeink amazokat ezen rólunk való ítélet
 tételben erősíteni — Kélzen vagyon az a' com-
 p'ot, a' melly bennünket egymás ellen fel akar
 fegyverkeztetni — már is avval vádolnak benne-
 teket, hogy ti vagytok a' hazafiak közt támadan-
 dó háborúságnak szerző okai, a' gonosz és isten-
 telen emberek mindennemű törvénytelenéssel vá-
 dolnak titeket, tsak azért, hogy annyival könny-
 nyebben pártosságra indíthassanak. Kedves pol-
 gár társaink, vegyétek gondolóra e' dolgot —
 engedjete a' jó rendtartásnak, ne kényszerítsetek
 a' köz Jóra ügyelő Commissiót a' veletek való
 kemény bánásra, mellynek a' törvényeinknek va-
 ló engedet'enséget, es constitutióknak meg sér-
 tődését szükségesképen kelletik követni. Maga-
 tok jól tudjátok, miként kellyen kéréseiteket a'
 Convent elibe terjesztenetek, egész bizoda om-
 mal folyamodhattok ahhoz — u. m. a' melly erős

esküvést tett az iránt, hogy mindenkor igazságot akar szolgáltatni, ennek esküvése pedig nem héj-jáavaló.

Egy *Párisi* okos, és a' jövendő dolgokba mélyen bé néző közönséges levél író, következő módon okoskodik a' Belgyiomi frigyes tartományoknak Frantziák által lett elfoglaltatásáról: Elfoglaltuk, *úgymond*, ugyan Hollandiát, de hogyha igazságosan és okosan nem fogunk vele bánni, nem magunknak, hanem Angliának foglaltuk azt el, nemcsak nem szomorkodnak, sőt inkább örvendnek a' Brittusok Hollandiának esetén — nemcsak magához vontak a' Hollandiai hajósokat, fabrikánsokat, kintset, halászatot és kereskedést, hanem minden bizonnyal flottáikat is kiküldötték a' Hollandiai Coloniáknak elfoglaltatására — Nem sokára az Anglusok birodalmában fognak esni az egész északi kereskedés, a' napkeleti fű szerszámokkal való monopolium, és a' Hollandiai arany bányák. Bizonyossan el hitette azt magával Anglia, hogy mi szer felett való adót fogunk Hollandiára vetni, mindeneket requisitió alá rekeszteni, a' kereskedést bé zárani, azt a' szövetséges Fejedelmek ellen való hadakozásra kényszeríteni, és az Orániai hertzegi háznak baráttyait üldözni — Ugyan mit nyernénk a' Hollandiai tartományokra vetendő sattsolás által? Bátor 10 millió Hollandiai arany hozattasson is *Párisba*, bátor 20 záruk légyenek is annak tartó ládáján, még is Génuába és Basiába kell azoknak néhány hólnap alatt vándorlani! Hogyha Hollandiát és Amsterdámot meg fosztyuk kereskedéseiktől, rövid idő alatt meg szünnek lenni, a' mik vóltak. — Hogyha a' had folytatására kényszeríténdjük a' Batavusokat, úgy, mind szigeteiket, mind tengeren való kereskedéseiket el vesztik — Hogyha üldözni fogjuk a' helytartó fejedelem baráttyait, sok ezer kereskedők és fabrikánsok fognak Angliába költözni, a' hová már is jobbadon minden gazdagságokat által küldötték — Hogyha hadi sattsot és requisitiót fogunk a' Belgákra vetni,

hitetlenséggel, és kegyelenséggel vádolnak bennünket a' patrióták — És így jobb lett volna armádiáinknak, mint győzedelmeseknek oda be menni, mert ekképen önként is nagy summa pénzt ajánlottak volna minékünk. — Most pedig, mint frigyesekek úgy mentenek oda bé, segítik a' Hollandiai revolútiót, és hogyha a' politica szerént gondolkozni akarnak, bérbe engedték magokat fogadtatni — Tsak azon esetre lehet Hollandiának elfoglaltatását betsülni, ha az által jobban lehet a' békességet eszközölni: ennél nagyobb, és fontosabb keresményt nem tehetnének győzedelmes armádiáink — Egy millió emberünkkel folytatott hadakozásunk, polgár társainknak vérét ide nem számlálván, 300 millió livránál többbe került egy esztendőben — a' melly summát hogyha contributió, az az, hadi sattsolás által ki akarnánk szerezni, egész Európát el kellene foglalnunk. — A' Német Birodalomban eddig tett sattsolásaink allig voltak elegendők azoknak a' személlyeknek fizettetésére, a' kiket pártunkra akartunk vonni az idegen tartományokban.

Talán soha sem vólt olly nagy drágaság *Párisban*, mint most, a' ki 1789 ben 4000 livrával esztendeig ki mehetett, most 20000 livrával sem éri bé. Ennek pedig leg főbb oka a' *Maximum* az az, a' eleség szabott árának el töröltetése, valóságos fundamentoma. Hogyha józanon gondolkodunk, nem is lehet az egy olly roppant és nédes városban, mint Páris másképen, kiválíképen a' mostani szoros környülállások közt, a' midőn minden nemű eleség requisitió alá tétetik a' tábo-rozó seregeknek tartására. Hogyha meg szabattatik az eleségeknek az ár, úgy senki se viszi földjének és kertének termését a' városokba; hogyha pedig minden adónak szabadsága vagy on portékájának maga tettése szerént való el adására, úgy minden nap nőttön nő azoknak az ár. Egy furtsa dolog történt a' múlt hólnapi kemény hidegben Párisban. Egy materialista ki megy a' piatzra, tudakozza a' parafztot, hogy adja fá-

jának ölet? 400 livrán felele a' paraszt, és hofz-
szas kisztetése után is, egy fillért sem akart a' fa-
árából el engedni, végtére meg egyez vele 400
livrában, házához viteti a' fát, holott a' paraszt
egy, és ismét egy üvegetske palinkát adott ma-
gának — A' fának le rakása után 400 livra helyett
350 livrát fizet a' materialista a' parasztnak, e'
pedig a' többit is kívánnya, de ama nem miveli,
azt adván okúl, hogy minden üveg pálinkáért
25 livrát kell néki fizetni. — A' paraszt bámúl a'
két pohárka italnak drága vóltán, és annál inkább
sürgeti a' még hátra lévő 50 livrának ki fizetését?
Éppen annyi jussom vagyon, felel neki a' mate-
riálista, a' pálinkának drágábban való adására,
mint tenéked a' fád árának fel emelésére; de
avval meg nem elégedett a' paraszt, hanem a'
bíró eleibe idézte peres társát; de a' ki ettől a'
dolognak valóságát meg értvén, a' parasztot üres
válaszsal, a' matériálistát pedig meg igazítva bo-
tsátotta el maga elől.

Olly nagy gyűlölségben vagynak a' Jakobi-
nusok a' nép előtt, hogy leg nevezetesebb martyr-
jaiknak Maratnak, Lepelletiernek, Beauvaisnak,
és Dampiernek hideg tsontyaikat sem akarják to-
vább a' *Pantheonban* meg szenvedni? A' Convent
egy részről a' nép kívánságának eleget akarván
tenni, más részről pedig, az ellene szüntelen tö-
rekedő Jakobinusokat ez által is meg alázni, azt
végzette *Febr.* 10-ikén tartatott gyűllésében, hogy
a' leg oagyobb érdemű hazafi sem részesülhet ha-
lála után 10 esztendőnek előtte a' *Pantheon* ditsős-
ségében, és így mind a' *Marat*, mind a' fellyebb ne-
vezett társainak tsontsaik ki igazítottak onnan.

Elegyes Tudósítások.

A' *Frankóniai* kerületben, neveztesen a' *Castelli* Grófságnak Feuerbach nevű helységében,
egy tisztességes öreg paraszt, a' múlt Jan. 13 ikán
töltötte el életének 100 ik esztendejét, a' melly
idő alatt soha semmi nyavalyát nem látott, és

mindenkor víg kedvű, tréfás és barátságos volt. A' nevezett napon, néhány esmérői és barátjai vendégséget készítettek tiszteletére, a' midőn rövideden előbeszéllette életének históriáját, hogy t. i. 1695 elzt. Jan. 13-ikán született e' világra ugyan azon faluban; hogy 25 elztendős korában házasodott meg; hogy 45 elztendeig élt házassági életben; hogy már 40 elztendős özvegy; hogy egyszer igen nagy árviztől, egyszer pedig veszedelmes tüztől mentette meg őtet az isteni gondviselés; hogy egy döghalálnak alkalmatosságával, marhájával együtt *Novemb. 11 ik napjától fogva Febr. 2-ik napjaig* a' mezőn lakott, és meg is menekedett attól; hogy 13 fiakat nemzett, unokáinak unokáit szemlélte; végre hogyha néhánykor rossz napjai vóltanak, ezzel szokta magát biztatni: *A' hólnapi nap jobb lesz.* — Szép elztendő 100 elztendő, és a' mai világban, nem minden bokorban lehet 100 elztendős legénykét találni; de még is szebb 134 elztendő, még is ilyen korú ember temettetett el a' múlt hólnapnak 10-ikén Styriának *Els* nevű helységében. — Ennek a' 134 elztendős parasztnak *Reisenhofer Jakob* vólt a' neve, kinek születése napját ugyan a' nevezett helység matriculájában fel találni nem lehetett, mivel azon időbéli matricula meg égett, és a' mostani sokkal újabb, mint sem abból ki lehetett volna tanulni. — Hanem találtak azon helységben, olly 70 's 80 elztendős öreg pátriárkák, a' kik azt beszélnek a' meg holt felől, hogy első ifjúságtól fogva mindenkor vén embernek lenni esmértek. E' mellett más környülállásokból még bizonyosabban ki lehetett életének elztendeit találni. Tudniillik a' *Neuhausi* uraságnak, mellynek jobbágya vólt néhai *Reisenhofer Jakob*, jegyző könyvében, fel taláztatott hogy ő 36 elztendős korában házasodott meg, 's akkor kezdett maga kezére gazdálkodni; hogy azóltától fogva 98 elztendeig szolgált a' földes uraságot; és hogy azon idő alatt három feleségei vóltanak, melly kettős számot öszve számlálván 134 elztendő jő ki belőle. Egész életében mértékletesen élt, bort

ugyan ivott, de tsak a' maga szőlejének terméséből, azt adván okúl, hogy a' kortsmákon soha sem lehet szüz bort innya.

Magyar Ország.

Máramaros Vármegyéből Febr. 12-ikén nemtsak a' *Styriai*, hanem a' Magyar Országgi hegyeken lévő havak is gyakran nagy károkat szoktak okozni. A' közelebb múlt hólnapnak elején egy kis engedelmes idő lévén, egy, a' havasok allyán tanyázó juhnyáját pásztorival együtt örökösen eltemetett a' hó, *Ruska Polyánán*. Az efféle történetek nem ritkák *Máramarosban*, és valamikor nagy a' hó, mindenkor nagy kárt téstzen; t. i. a' nagy hegyeknek a' teteje le felé mintegy félig pulzta mező, a' mellyen még tsak guzsnak való sints; azon alól le az allyig fenyves. — A' tanyák a' tűzellő fa kedveért a' fenyves felső részében vagynak. Mikor már hirtelen olvadni kezd, meg indul a' hó a' tetőn, és gombolyagba verén magát, mennél tovább megy, annál nagyobb tsomora verődik, úgyhogy mire az erdő széléig leér, két 's három házni nagyságra is meg nő, a' melly olly sebességgel megy, hogy nemtsak az előtte lévő fenyves erdőt két három száz lépésig, 's tovább is le sepri, mint a' kendert, hanem ugyan annyi lépésnyire, két felől a' szele is megöli a' leg erősebb bikát is; sőt a' fákat is úgy meg üti, hogy vagy mingyárt le törnek, vagy elszáradnak belé.

A' múlt *Jan. 18-ikan* délelőtt el megy egy kováts feleségével együtt a' szomszéd faluba, a' honnan dél után vilzsa térvén, még nap világon által jöttek a' jeges tiszán, melly ide a' városhoz tsak négy száz lépésnyire vagyon. A' nagy zivatalos időben el fáradván az aszszony le ül férjének meg eggyezéséből, de minthogy lassan lassan bé estveledett, gyakorta únszóltatott általa a' menetelre, de héjjában, mivel nemtsak az este, hanem az éjfélt is ott érte őket, a' mikorra

már az aszszony meg is gyengült. Látván a' férje feleségének veszedelemben való forgását, befutott a' városba, ki hívta sógorát egy ló szánkával, de mihelyt a' város alá értek a' le ereszkedett köd miatt úgy el vétették magokat, hogy reggeli 5 órakor jutottak az aszszonyhoz, a' ki már akkor meg hólt.

A' mi fő Ispánunk minden magát katonaságra ajánló iffjú embernek elő pénzül egy aranyat ígért a, magáéból, azon kívül a' mi a' királyi jövedelemből szokott nekik adattatni. — A' marha takarmány mint másutt, úgy itt is szűk, valamint az emberi eleség is; de azért a' bálók nem ritkábbak, sőt a' mennyivel a' jó szán út az ideén inkább kedvezett, annyival sűrűbbek.

Tudósítás.

Mihellyt *Ladvocat Historiæ Dictionarium* nak Magyar fordítását a' Bétsi Királyi Censura ezen helybe hagyással — *Opus praeclarum, et Litteraturam Hungaricam mirifice exornaturum admittitur*, hozzám vissza küldötte, annak nyomtatásához azonnal hozzá kezdtem; és már az első darabja a' sajtó alól ki jött. Hogy azok, a' kik ezt a' külömben igen esméretes, és szükséges könyvet még nem esméri, tudhassák, mit foglaljon magában, imé az egész titulusa. *Ladvocat Apátornak Historiæ Dictionariuma*, mellyben a' Patriarcháknak, Tsászároknak, Királyoknak, Fejedelmeknek, Hadi Vezéreknek, Vitezeknek, Pogány Isteneknek, Herosoknak, Pápáknak, Ekklesiái Atyáknak, Püspököknek, Érsekeknek, Cardinálisoknak, Szenteknek, *Historicusoknak*, Poétáknak, Oratoroknak, *Theologusoknak*, *Philosophusoknak*, *I Consultusoknak*, *Medicusoknak*, *Musikusoknak*, *Tudós Aszszonyoknak*, 's a' t. Minden féle Mesterségben nevezetes embereknek, életek és munkáik elő adattatnak. Magyar nyelvre fordította és az 1795 esztendeig élt nevezetes embereknek életekkel meg bővitve ki adta Mindszenti Sámuel, Ko-

máromban *in suo majori*. Az egész Könyv 7 vagy 8 darabból fog állani. Miket tselekedtem legyen ezen könyvnek fordításáiban, elől adám az Elöljáró Beszédben. Most tsak azt jegyzem meg, hogy az én Magyar fordításom mind a' Frantzia Originálisnál, mind a' Német Fordításánál tökéletesebb. Az Originálisnál azért, mert annál ez újabb lévén, sokkal bővebb, a' Németnél pedig azért, mert annak már két új Continuatiója lévén, az articulusokat három felé kell keresni benne. De a' Magyar Fordításban ez az alkalmatlanság nints; mert az új articulusok a' régiek közzé rend szerént vagynak elegyítve: melly új articulusok tsak az Első Darabban, melly az A—B. Alphabetumot foglalja magában, 1500 nál sokkal töbre mennek. A' Magyar *Ladvoeat*ban a' Magyar *Broughton* azon articulusokban, mellyek a' religiót közelebről illetik, gyakran citálom, azért mert a' mi amabban igen rövideden van említve, ebben bőven meg lehet találni. Hazafijúi igyekezetemnek leg' nemesebb jutalmául azt tartom, ha a' Magyar *Ladvoeat* is meg nyerheti azt a' kedvességet a' publicumnál, mellyet a' Magyar *Broughton* talált; melly munkámnak leg főbb koronája az, hogy mihelyt az Angliába a' Londoni Királyi tudós társasághoz el érkezett, azonnal a' nevezett Társaságnak Nagy Méltóságú Praesidensének rendeléséből, annak Secretáriusa T. W. Wrighte úr, Apr. 7. nap. 1894. egy szép levelet méltóztatott hozzám küldeni, a' mellyben lévő függő petsétnek tzimere egy korona felett égő lámpás ezen felül irással, *Non exstinguetur*. A' *Ladvoeat* készen lévő Első darabjának az árra I. R. forint és 30 xr. de tsak azoknak, kik az első darabnak árával együtt a' második darabért is előre az I. R. forintot és 30 xr. le teszik. Különben mind az Első mind a' Második darabnak az árra 2 R. forint. A' Második darab is a' sajtó alatt vagyon, C. D. E. F. Alphabetumokat foglalja magában: a' jövő János fő vételi Pesti vásárra el készül. *Ladvoeat*ot el végezvén *Vosgien Apaturnak Geographiai Dictionariumát* adom ki

4. darabban a' mai időkhöz alkalmaztatva. A' mint máskor is említettem, *Hallnak a' Norwidei Püspöknek, az Anglusok Senecájoknak a' Bibliai Históriákra való elmélkedései* is már régen vilzva jöttek hozzám a' Bétsi Censuráról 4 darabban. *Ladvocatnak Historiai Dictionariumát* és *Brougthonnak Religiói Lexiconát* lehet találni

Ó Budán Kis István Könyvközlő úrnál.

Debretzenben vásári alkalmatossággal ugyan azon Ó Budai Kis István Compactor úrnál, a' kinél azon a' részben subscribált Urak is, a' magok Exempláraikat kezekhez vehetik.

Lossontzon T. Farkas István Professor úrnál.

Posonban Weber Simon Péter Typographus úrnál.

Győrött Müller Ferentz Könyv áros úrnál.

A' Jászországban Kis Eren T. Hetényi István N. Jász. Megyének Esküttjénél.

Pesten Weingand Könyv áros úrnál.

Erdélyben Kolosváratt T. Szathmári Pap Mihály Professor úrnál.

Komáromban a' Weinmüller úr Typographiájában.

Kassán T. Miháli Kováts István Ref. Predikátor úrnál.

R. Komáromban. Febr. 25. n. 1895.

Mindszenti Sámuel.